

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2012. gada 10. maijā *

EKL 3., 10., 43., 49. un 81. pants — Brīvība veikt uzņēmējdarbību — Pakalpojumu sniegšanas brīvība — Direktīva 2006/123/EK — 15. un 16. pants — Pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas, pārbaudes un iekasēšanas pakalpojumu koncesija — Valsts tiesību akti — Minimālais pamatkapitāls — Pienākums

Apvienotās lietas no C-357/10 līdz C-359/10

par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Itālija) iesniedza ar lēmumiem, kas pieņemti 2009. gada 20. oktobrī un kas Tiesā reģistrēti 2010. gada 19. jūlijā, tiesvedībā

Duomo Gpa Srl (C-357/10),

Gestione Servizi Pubblici Srl (C-358/10),

Irtel Srl (C-359/10)

pret

Comune di Baranzate (C-357/10 un C-358/10),

Comune di Venegono Inferiore (C-359/10),

piedaloties

Agenzia Italiana per le Pubbliche Amministrazioni SpA (AIPA).

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši U. Lehmuss [*U. Lohmus*], A. Ross [*A. Rosas*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents) un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Comune di Baranzate* vārdā – *A. Soncini, avvocato*,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. De Bellis, avvocato dello Stato*,
- Nīderlandes valdības vārdā – *C. M. Wissels* un *Y. de Vries*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *C. Zadra* un *I. V. Rogalski*, kā arī *S. La Pergola*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2011. gada 16. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz EKL 3., 10., 43., 49. un 81. panta, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvas 2006/123/EK par pakalpojumiem iekšējā tirgū (OV L 376, 36. lpp.; turpmāk tekstā – “Pakalpojumu direktīva”) 15. un 16. panta interpretāciju.
- 2 Šie lūgumi ir iesniegti saistībā ar tiesas procesiem attiecīgi starp *Duomo Gpa Srl* (turpmāk tekstā – “*Duomo*”) un *Gestione Servizi Pubblici Srl* (turpmāk tekstā – “*GSP*”), no vienas puses, un *Comune di Baranzate*, no otras puses, kā arī starp *Irtel Srl* (turpmāk tekstā – “*Irtel*”) un *Comune di Venegono Inferiore* saistībā ar to izslēgšanu no uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu procedūras, visos šajos trīs procesos piedaloties *Agenzia Italiana per le Pubbliche Amministrazioni SpA* (turpmāk tekstā – “*AIPA*”).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Saskaņā ar Pakalpojumu direktīvas 1. panta 1. punktu minētajā direktīvā ir paredzēti vispārīgi noteikumi, lai atvieglinātu to, kā pakalpojumu sniedzēji īsteno brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvu apriti, vienlaikus saglabājot augstu pakalpojumu kvalitātes līmeni.
- 4 Saskaņā ar minētās direktīvas 3. panta 3. punktu dalībvalstis šīs direktīvas noteikumus piemēro saskaņā ar Līguma noteikumiem par tiesībām veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvu apriti.
- 5 Pakalpojumu direktīvas 15. pants ir ietverts tās III nodaļā ar virsrakstu “Pakalpojumu sniedzēju brīvība veikt uzņēmējdarbību”.
- 6 Minētās direktīvas 16. pants ir ietverts tās IV nodaļā ar virsrakstu “Pakalpojumu brīva aprīte”.
- 7 Saskaņā ar Pakalpojumu direktīvas 44. un 45. pantu tā stājās spēkā 2006. gada 28. decembrī un dalībvalstīm tā bija jātransponē vēlākais līdz 2009. gada 28. decembrim.

Valsts tiesiskais regulējums

- 8 1997. gada 15. decembra Likumdošanas dekrēta Nr. 446, ar ko ievieš reģionālo nodokli par ražošanas darbībām, pārskata *Irpef* [fizisko personu ienākuma nodokļa] pakāpes, likmes un atskaitījumus un ievieš papildus minētajam nodoklim reģionālo nodevu, kā arī pārkārto pašvaldību nodokļu sistēmas

tiesisko regulējumu (*decreto legislativo n° 446 – Istituzione dell'imposta regionale sulle attività produttive, revisione degli scaglioni, delle aliquote e delle detrazioni dell'Irpef e istituzione di una addizionale regionale a tale imposta, nonché riordino della disciplina dei tributi locali*; kārtējais papildinājums *GURI* Nr. 252, 1997. gada 23. decembra vispārīga sērija Nr. 298), III sadaļa attiecas uz pašvaldību nodokļu sistēmas tiesiskā regulējuma pārkārtošanu.

9 Minētā likumdošanas dekrēta 52. pantā ir paredzēts:

“1. Provinces un pašvaldības, izdodot saistošus noteikumus, var organizēt savus ieņēmumus, tostarp pat nodokļu rakstura ieņēmumus, izņemot attiecībā uz aplikšanas situāciju, nodokļu maksātāju un katras nodevas maksimālās likmes noteikšanu un definēšanu, ievērojot prasības par nodokļu maksātāju pienākumu vienkāršošanu. Ja saistoši noteikumi netiek pieņemti, piemēro spēkā esošās tiesību normas.

[..]

5. Saistībā ar nodevu un citu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu saistošie noteikumi atbilst šādiem kritērijiem:

[..]

b) ja ir nolemts uzticēt trešajām personām – pat atsevišķi – nodevu un visu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu, ar to saistītās darbības, ievērojot Eiropas Savienības tiesību aktus un spēkā esošās procedūras attiecībā uz vietējo sabiedrisko pakalpojumu pārvaldības tiesību piešķiršanu, uztic:

1) personām, kas reģistrētas 53. panta 1. punktā minētajā reģistrā;

2) dalībvalstu uzņēmējiem, kas reģistrēti kādā Eiropas Savienības valstī un veic šādas darbības; šiem uzņēmējiem ir jāuzrāda to reģistrācijas valsts kompetentās iestādes izsniegtā apliecība par to, ka tie atbilst prasībām, kas ir līdzvērtīgas Itālijas tiesību aktos šajā jomā paredzētajām prasībām;

3) sabiedrībām, kuru kapitāls pilnībā pieder valstij [..].”

10 2008. gada 29. novembra Dekrētikuma Nr. 185, ar ko steidzamā kārtā paredz noteikumus par atbalstu ģimenēm, darbam, nodarbinātībai un uzņēmumiem, lai pārorientētu nacionālo stratēģiju krīzes novēršanas virzienā (kārtējais papildinājums Nr. 263, 2008. gada 29. novembra *GURI* Nr. 280), 32. panta 7.a punktā, kas tika iekļauts ar 2009. gada 28. janvāra Likumu Nr. 2 par Dekrētikuma Nr. 185 grozīšanu un pārvēršanu par likumu (kārtējais papildinājums Nr. 14, 2009. gada 28. janvāra *GURI* Nr. 22) un vēlāk grozīts ar 2009. gada 27. februāra Likumu Nr. 14 (2009. gada 28. februāra *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* Nr. 49) (turpmāk tekstā – “pamatlietā aplūkojamā tiesību norma”), ir noteikts:

“Sabiedrības pilnībā apmaksātajam kapitālam – 1997. gada 15. decembra Likumdošanas dekrēta Nr. 446 53. panta 3. punkta redakcijā ar grozījumiem izpratnē – ir jābūt vismaz EUR [10] miljonu apmērā, lai tā tiktu reģistrēta attiecīgajā tādu privātu personu reģistrā, kurām ir tiesības veikt provinču un pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu. Iepriekšējā teikumā minētais limits neattiecas uz sabiedrībām, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij. Par spēkā neesošu ir atzīstama tāda līguma slēgšanas tiesību piešķiršana attiecībā uz pakalpojumiem saistībā ar pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu, kuru iegūst personas, kas neatbilst minētajai finansiālajai prasībai. Personām, kas ir reģistrētas minētajā reģistrā, savs pamatkapitāls ir jāpielāgo, [to palielinot] līdz norādītajam minimumam. Katrā ziņā līdz brīdim, kamēr tās nav veikušas šādu pielāgošanu, tās nevar iegūt tiesības uz jaunu līgumu noslēgšanu vai šajā sakarā piedalīties publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās.”

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

- 11 Lietu C-357/10 un C-358/10 rašanās pamatā ir *Baranzate* [Baranzates] kopienas 2009. gada februārī rīkotā uzaicinājuma iesniegt piedāvājumu procedūra par koncesijas attiecībā uz pakalpojumiem, kas saistīti ar dažu pašvaldības nodokļu un citu ieņēmumu pārvaldību, aprēķināšanu un iekasēšanu uz pieciem gadiem laika periodā no 2009. gada 1. maija līdz 2014. gada 30. aprīlim, piešķiršanu uzņēmējam, kas iesniegs ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu. Pakalpojumu vērtība visam attiecīgajam laika periodam tika lēsta EUR 57 000 apmērā, neskaitot pievienotās vērtības nodokli.
- 12 Savus piedāvājumus iesniedza seši privāti uzņēmumi, kuri visi bija reģistrēti Itālijā, tostarp *Duomo*, *GSP* un *AIPA*. 2009. gada 1. un 3. aprīlī *Baranzate* kopiena paziņoja *Duomo* un *GSP*, ka konkursa komisija ir izslēgusi tos no procedūras, jo tie nav izpildījuši pamatlietā aplūkojamajā tiesību normā paredzēto prasību par to, ka pilnībā apmaksātajam kapitālam ir jābūt vismaz EUR 10 miljonu apmērā, lai tiem būtu tiesības veikt pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu. Vēlāk koncesija tika piešķirta *AIPA*.
- 13 Lietas C-359/10 rašanās pamatā ir uzaicinājums iesniegt piedāvājumu, ko 2009. gada 22. janvārī rīkoja *Venegono Inferiore* kopiena, lai uzņēmējam, kas piedāvās viszemāko cenu, pamatojoties uz vismazāko ažio procentuālo likmi, piešķirtu koncesiju uz pakalpojumiem saistībā ar maksas par reklāmas paziņojumu izvietojumu un pašvaldības reklāmas nodokļa aprēķināšanu un iekasēšanu parastās un piespiedu procedūras ietvaros uz četriem gadiem laika periodā no 2009. gada 23. februāra līdz 2012. gada 31. decembrim. Kopējā pakalpojumu vērtība par visu periodu bija novērtēta aptuveni EUR 49 000 apmērā, neskaitot pievienotās vērtības nodokli.
- 14 Pieci uzņēmumi iesniedza piedāvājumus, tostarp *Irtel* un *AIPA*, kuras attiecīgi ieguva pirmo un otro vietu provizoriskajā klasifikācijā. Ar 2009. gada 9. marta lēmumu līgumslēdzēja iestāde izslēdza *Irtel* no konkursa procedūras sakarā ar neatbilstību pamatlietā aplūkojamās tiesību normas prasībām. Vēlāk attiecīgā koncesija tika piešķirta *AIPA*.
- 15 *Duomo*, *GSP* un *Irtel* iesniedza prasības par lēmumiem, ar kuriem tie tika izslēgti no pamatlietā aplūkojamajām konkursa procedūrām. Tiesvedībā, kas ir lietas C-357/10 pamatā, *Duomo* norāda uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK, par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.), kā arī vienlīdzīgas attieksmes un konkurences principu pārkāpumu, jo sabiedrībām, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij, esot piemērojams labvēlīgāks režīms.
- 16 Tiesvedībās, kas ir lietu C-358/10 un C-359/10 pamatā, *GSP* un *Irtel* apgalvo, ka pamatlietā aplūkojamā tiesību norma nav saderīga ar EKL 3., 10., 43., 49., 81., 82., 86. un 90. pantu, kā arī ar nepieciešamības, racionalitātes un samērīguma principiem, kas izriet no Pakalpojumu direktīvas 15. un 16. panta. Tās uzskata, ka valsts tiesiskais regulējums ir pretrunā Savienības tiesībām, jo ar to ir ieviesta prasība, kas nav samērīga ar šo tiesību aktu sasniedzamo mērķi un rada diskrimināciju par labu sabiedrībām, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij, jo uz tām neattiecas jaunais pamatkapitāla sliekšnis.
- 17 Šajos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus divus prejudiciālus jautājumus, kas ir identiski visās trīs pamatlietās:
 - “1) Vai [Pakalpojumu direktīvas] 15. un 16. panta pareizai piemērošanai ir pretrunā tādas valsts tiesību normas, kādas ir paredzētas 2008. gada 29. novembra Dekrētlikuma Nr. 185 32. panta 7.a punktā, kas tika pievienots ar 2009. gada 28. janvāra Aizstājējlikumu Nr. 2 un pēc tam grozīts ar 2009. gada 27. februāra Likumu Nr. 14, saskaņā ar kurām, izņemot attiecībā uz tām sabiedrībām, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij:
 - nav spēkā visas tiesības noslēgt publiskā iepirkuma līgumus par pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas un iekasēšanas pakalpojumu sniegšanu, kas ir piešķirtas personām, kuras nav izpildījušas finansiālo prasību, atbilstoši kurai pilnībā apmaksātajam pamatkapitālam ir jābūt vismaz EUR 10 miljonu apmērā;

- personām, kas ir reģistrētas to privāto personu sarakstā, kurām ir atļauts veikt provinču un kopienu nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas un iekasēšanas darbības, saskaņā ar grozītā 1997. gada 15. decembra Likumdošanas dekrēta Nr. 446 53. panta 3. punktu ir pienākums pielāgot savu pamatkapitālu, [to palielinot] līdz iepriekš norādītajam minimālajam apmēram;
 - kamēr nav izpildīts pienākums par pamatkapitāla pielāgošanu, ir aizliegts piešķirt tiesības noslēgt jaunus līgumus vai piedalīties publiskā iepirkuma procedūrās, kuri attiecas uz pakalpojumiem saistībā ar pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu?
- 2) Vai [EKL] 3., 10., 43., 49. un 81. panta pareizai piemērošanai ir pretrunā tādas valsts tiesību normas, kādas ir paredzētas 2008. gada 29. novembra Dekrētlikuma Nr. 185 32. panta 7.a punktā, kas tika pievienots ar 2009. gada 28. janvāra Aizstājējlikumu Nr. 2 un pēc tam grozīts ar 2009. gada 27. februāra Likumu Nr. 14, saskaņā ar kurām, izņemot attiecībā uz tām sabiedrībām, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij:
- nav spēkā visas tiesības noslēgt publiskā iepirkuma līgumus par pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas un iekasēšanas pakalpojumu sniegšanu, kas ir piešķirtas personām, kuras nav izpildījušas finansiālo prasību, atbilstoši kurai pilnībā apmaksātajam pamatkapitālam ir jābūt vismaz EUR 10 miljonu apmērā;
 - personām, kas ir reģistrētas to privāto personu sarakstā, kurām ir atļauts veikt provinču un kopienu nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas un iekasēšanas darbības, saskaņā ar grozītā 1997. gada 15. decembra Likumdošanas dekrēta Nr. 446 53. panta 3. punktu ir pienākums pielāgot savu pamatkapitālu, [to palielinot] līdz iepriekš norādītajam minimālajam apmēram;
 - kamēr nav izpildīts pienākums attiecībā uz pamatkapitāla pielāgošanu, ir aizliegts piešķirt tiesības noslēgt jaunus līgumus vai piedalīties publiskā iepirkuma procedūrās, kuri attiecas uz pakalpojumiem saistībā ar pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanu un iekasēšanu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada piezīmes

- 18 Kā izriet tostarp no šā sprieduma 11.–14. punkta, pamatlietu rašanās fakti notika laikposmā pirms 2009. gada 28. decembra, kas bija termiņš Pakalpojumu direktīvas transponēšanai saskaņā ar tās 44. panta 1. punktu.
- 19 Līdz ar to, pat ja pieņemtu, ka šī direktīva būtu jāuzskata par tādu, ar ko veic pilnīgu saskaņošanu Tiesas judikatūras izpratnē, šis apstāklis nevar būt šķērslis piemērot primārās tiesības attiecībā uz laikposmu pirms minētās direktīvas transpozīcijas termiņa beigām (tostarp skat. pēc analogijas 1979. gada 5. aprīļa spriedumu lietā 148/78 *Ratti*, *Recueil*, 1629. lpp., 36. un 42.–44. punkts., kā arī 1999. gada 11. maija spriedumu lietā C-350/97 *Monsees*, *Recueil*, I-2921. lpp., 27. punkts).
- 20 Tādēļ šajās lietās vispirms ir jāizskata otrais jautājums par primāro tiesību interpretāciju saistībā ar tādiem faktiem, kas ir minēti lietu pamatā.

Par otro jautājumu

- 21 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 3., 10., 43., 49. un/vai 81. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tiesību normu – tādu kā pamatlietā aplūkojamā –, ar kuru paredzēts, ka:
- uzņēmējiem, izņemot sabiedrības, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij, ir pienākums pielāgot, ja nepieciešams, pilnībā apmaksātā kapitāla apmēru, [to palielinot] līdz vismaz EUR 10 miljoniem, lai tiem būtu tiesības veikt pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas, pārbaudes un iekasēšanas darbības;
 - tiesības noslēgt līgumus par šādiem pakalpojumiem uzņēmējiem, kas neatbilst šādai prasībai par minimālo pamatkapitālu, nav spēkā un,
 - kamēr nav izpildīts pienākums par pamatkapitāla pielāgošanu, ir aizliegts piešķirt tiesības noslēgt jaunus līgumus par šiem pakalpojumiem vai piedalīties publiskā iepirkuma procedūrās, kas rīkotas, lai piešķirtu šādas tiesības.
- 22 Ciktāl ar otro jautājumu iepriekšējā punktā pārformulētajā redakcijā tiek lūgts interpretēt EKL 3., 10. un 81. pantu, jāatgādina, ka vajadzība sniegt valsts tiesai noderīgu Savienības tiesību interpretāciju prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz ko attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus. Šīs prasības ir īpaši svarīgas konkurences jomā, kurai ir raksturīgi sarežģīti faktiskie un tiesiskie apstākļi (skat. tostarp 2010. gada 11. marta spriedumu lietā C-384/08 *Attanasio Group*, Krājums, I-2055. lpp., 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 23 Taču šajā gadījumā lēmumos par prejudiciālo jautājumu uzdošanu Tiesai nav sniegti faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas tai ļautu konstatēt apstākļus, kādos uz tādu tiesību normu kā pamatlietā aplūkojamā varētu attiecināt minētos pantus. Konkrēti, minētajos lēmumos nav paskaidrots par tajos konstatēto saikni starp minētajiem pantiem un pamatlietām vai to priekšmetu.
- 24 Šajos apstākļos, ciktāl ar otro uzdoto jautājumu tiek lūgts interpretēt EKL 3., 10. un 81. pantu, tas ir jāatzīst par nepieņemamu.
- 25 Saistībā ar EKL 43. un 49. panta interpretāciju no lietas materiāliem izriet, ka visi pamatlietu aspekti ir saistīti tikai ar vienas dalībvalsts teritoriju. Tādēļ ir jāpārbauda, vai šajās lietās Tiesas kompetencē ir spriest par pēdējām minētajām tiesību normām (pēc analogijas skat. 2008. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-380/05 *Centro Europa 7*, Krājums, I-349. lpp., 64. punkts, un 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-245/09 *Omalet*, Krājums, I-13771. lpp., 9. un 10. punkts).
- 26 Uz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietās aplūkojamais, kas atbilstoši tā tekstam ir vienādi piemērojams gan Itālijas, gan citu dalībvalstu uzņēmējiem, noteikumi par Līgumā garantētajām pamatbrīvībām parasti var attiekties tikai tad, ja tas ir piemērojams situācijām, kurām ir saikne ar tirdzniecību starp dalībvalstīm (skat. 2000. gada 5. decembra spriedumu lietā C-448/98 *Guimont*, *Recueil*, I-10663. lpp., 21. punkts; 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-6/01 *Anomar u.c.*, *Recueil*, I-8621. lpp., 39. punkts un tajā minētā judikatūra, iepriekš minēto spriedumu lietā *Centro Europa 7*, 65. punkts, kā arī 2010. gada 1. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-570/07 un C-571/07 *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, Krājums, I-4629. lpp., 40. punkts).
- 27 Tomēr, kā tas īpaši izriet no Eiropas Komisijas rakstveida apsvērumiem, šajā gadījumā nebūt nav izslēdzams, ka citās dalībvalstīs, nevis Itālijas Republikā reģistrēti uzņēmumi ir bijuši vai ir ieinteresēti veikt minētajā dalībvalstī tādas darbības, uz kurām attiecas pamatlietā aplūkojamās koncesijas.

- 28 Turklāt iesniedzējtiesas lūgtā EKL 43. un 49. panta interpretācija var būt tai noderīga gadījumā, ja valsts tiesību normās ir noteikts pienākums piešķirt Itālijas uzņēmējam tādas pašas tiesības, kādas citas dalībvalsts uzņēmējam izrietētu no Savienības tiesībām tādā pašā situācijā (skat. pēc analogijas iepriekš minētos spriedumus lietā *Centro Europa 7*, 69. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī apvienotajās lietās *Blanco Pérez* un *Chao Gómez*, 39. punkts). Šajā sakarā ir jānorāda, pirmkārt, ka savos lēmumos par prejudiciālo jautājumu uzdošanu valsts tiesa savu lēmumu, saskaņā ar kuru ir nepieciešams uzdot prejudiciālos jautājumus, ir pamatojusi ar to, ka pamatlietā aplūkojamā tiesiskā regulējuma likumība ir atkarīga tostarp no Tiesas veicamās EKL 43. un 49. panta interpretācijas.
- 29 Līdz ar to Tiesas kompetencē ir lemt par pēdējo minēto tiesību normu interpretāciju.
- 30 Saistībā ar pakalpojumu sniegšanas brīvības principa un brīvības veikt uzņēmējdarbību principa attiecīgo piemērošanas jomu nodalīšanu ir jānoskaidro, vai uzņēmējs veic uzņēmējdarbību dalībvalstī, kurā tas piedāvā attiecīgo pakalpojumu (šajā ziņā skat. 1995. gada 30. novembra spriedumu lietā *C-55/94 Gebhard, Recueil*, I-4165. lpp., 22. punkts). Ja tas veic uzņēmējdarbību dalībvalstī, kurā tas piedāvā šo pakalpojumu, tas ietilpst brīvības veikt uzņēmējdarbību piemērošanas jomā, kā tā ir definēta EKL 43. pantā. Savukārt, ja uzņēmējs neveic uzņēmējdarbību galamērķa dalībvalstī, tas ir uzskatāms par pārrobežu pakalpojumu sniedzēju, uz kuru attiecas EKL 49. pantā paredzētais pakalpojumu sniegšanas brīvības princips (skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā *C-171/02 Komisija/Portugāle, Recueil*, I-5645. lpp., 24. punkts).
- 31 Šajā kontekstā uzņēmējdarbības veikšanas jēdziens nozīmē, ka uzņēmējs pastāvīgā un ilgstošā veidā piedāvā savus pakalpojumus, šim mērķim izmantojot uzņēmumu galamērķa dalībvalstī. Savukārt par “pakalpojumu sniegšanu” EKL 49. panta izpratnē ir uzskatāma visu tādu pakalpojumu sniegšana, kas netiek piedāvāti pastāvīgā un ilgstošā veidā, šim mērķim izmantojot uzņēmumu galamērķa dalībvalstī (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Portugāle*, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 32 Tāpat no judikatūras izriet, ka neviena no EK līguma normām neļauj abstrakti noteikt laiku vai biežumu, kura pārsniegšanas gadījumā pakalpojuma vai noteikta pakalpojuma veida sniegšanu vairs nevar uzskatīt par pakalpojumu sniegšanu [Līguma izpratnē], un līdz ar to jēdziens “pakalpojums” Līguma izpratnē var attiekties uz ļoti atšķirīgu veidu pakalpojumiem, tostarp pakalpojumiem, kuri tiek sniegti ilgu laika posmu, pat vairākus gadus (skat. 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā *C-215/01 Schnitzer, Recueil*, I-14847. lpp., 30. un 31. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Portugāle*, 26. punkts; 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā *C-208/07 von Chamier-Glisczinski*, Krājums, I-6095. lpp., 74. punkts, kā arī 2010. gada 26. oktobra spriedumu lietā *C-97/09 Schmelz*, Krājums, I-10465. lpp., 42. punkts).
- 33 No iepriekš minētā izriet, ka tāda tiesību norma kā pamatlietā aplūkojamā principā var ietilpt gan EKL 43. panta, gan EKL 49. panta piemērošanas jomā. Secinājums būtu citāds, ja – kā to norāda Komisija – faktiski pašvaldību nodokļu iekasēšana nevarētu tikt veikta, neizmantojot uzņēmumu galamērķa dalībvalsts teritorijā. Ja nepieciešams, tas, vai tas tā ir aplūkojamajā gadījumā, ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 34 Šajos apstākļos ir jāpārbauda, vai, ievērojot EKL 43. un 49. pantu, prasības, kas tieši vai netieši izriet no tādas tiesību normas kā pamatlietā aplūkojamā, ir brīvības veikt uzņēmējdarbību un/vai pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumi.
- 35 Šajā saistībā no judikatūras izriet, ka EKL 43. pants nepieļauj nekādus valsts pasākumus, kas, pat ja tos piemēro, nešķirojot pilsonības dēļ, Savienības pilsoņiem var apgrūtināt vai padarīt mazāk pievilcīgu Līgumā garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu, un ka šāda ierobežojoša iedarbība var rasties tad, ja valsts tiesiskā regulējuma dēļ sabiedrība var tikt atturēta dibināt tādus tās pakļautībā esošus veidojumus kā pastāvīgais uzņēmums citās dalībvalstīs un veikt savu darbību ar šādu

veidojumu starpniecību (skat. tostarp iepriekš minēto spriedumu lietā *Attanasio Group*, 43. un 44. punkts un tajos minētā judikatūra, un 2011. gada 13. oktobra spriedumu lietā *C-148/10 DHL International, Recueil*, I-9543, 60. punkts).

- 36 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 49. pantā ir prasīts ne tikai novērst jebkādu citā dalībvalstī reģistrēta pakalpojumu sniedzēja diskrimināciju tā pilsonības dēļ, bet arī atcelt jebkuru ierobežojumu – pat ja to vienādi piemēro šis valsts un citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem –, ja tas ir tāds, kas aizliedz, traucē vai padara mazāk pievilcīgu darbību pakalpojumu sniedzējam, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, kurā tas likumīgi sniedz analogus pakalpojumus (skat. tostarp 1991. gada 25. jūlija spriedumu lietā *C-76/90 Säger, Recueil*, I-4221. lpp., 12. punkts, kā arī 2011. gada 4. oktobra spriedumu apvienotajās lietās *C-403/08* un *C-429/08 Football Association Premier League u.c., Recueil*, I-9083, 85. punkts). Ņemot to vērā, Tiesa turklāt ir nospriedusi, ka EKL 49. pants nepieļauj tāda valsts tiesiskā regulējuma piemērošanu, kas pakalpojumu sniegšanu starp dalībvalstīm padara grūtāku nekā pakalpojumu sniegšanu, kas notiek tikai vienas dalībvalsts teritorijā (skat. tostarp 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā *C-381/93 Komisija/Francija, Recueil*, I-5145. lpp., 17. punkts, kā arī 2007. gada 13. decembra spriedumu lietā *C-250/06 United Pan-Europe Communications Belgium u.c., Krājums*, I-11135. lpp., 30. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Saskaņā ar iesniedzējtiesas norādīto konkrētajā gadījumā atbilstoši pamatlietā aplūkojamajai tiesību normai uzņēmējiem, kas reģistrēti dalībvalstīs, kuras nav Itālijas Republika, tāpat kā Itālijā reģistrētajiem privātajiem uzņēmējiem, lai tie varētu veikt noteiktu Itālijas pašvaldību ieņēmumu aprēķināšanas, noteikšanas un iekasēšanas darbības, pilnībā apmaksātajam pamatkapitālam ir jābūt vismaz EUR 10 miljonu apmērā, attiecīgā gadījumā palielinot savu pamatkapitālu līdz minētajam sliekšnim, lai novērstu, ka koncesijas, kas tiem, iespējams, jau ir piešķirtas, turpmāk netiek atzītas par spēkā neesošām.
- 38 Šāds pienākums ir brīvības veikt uzņēmējdarbību, kā arī pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums. Pirmkārt, tas ietver nosacījumu par minimālo pamatkapitāla apmēru (tostarp skat. pēc analogijas iepriekš minēto spriedumu lietā *Komisija/Portugāle*, 53. un 54. punkts, kā arī 2006. gada 26. janvāra spriedumu lietā *C-514/03 Komisija/Spānija, Krājums*, I-963. lpp., 36. punkts) un, otrkārt, kā uz to norāda Nīderlandes valdība, tas liek privātajiem uzņēmumiem, kas vēlas veikt pamatlietā aplūkojamās darbības, tikt reģistrētiem kā juridiskām personām (skat. pēc analogijas iepriekš minētos spriedumus lietā *Komisija/Portugāle*, 41. un 42. punkts, kā arī lietā *Komisija/Spānija*, 31. punkts). Tātad tāda tiesību norma kā pamatlietā aplūkojamā apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgu – šā sprieduma 35. un 36. punktā minētās judikatūras izpratnē – brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības, kuras ir paredzētas attiecīgi EKL 43. un 49. pantā, izmantošanu.
- 39 Šajos apstākļos jāizvērtē, cik lielā mērā pamatlietā aplūkojamā tiesību norma var tikt atļauta sakarā ar kādu no EKL 46. pantā minētajiem apsvērumiem vai atbilstoši Tiesas judikatūrai attaisnota ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem (tostarp skat. pēc analogijas 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā *C-167/01 Inspire Art, Recueil*, I-10155. lpp., 107. punkts, kā arī 2009. gada 8. septembra spriedumu lietā *C-42/07 Liga Portuguesa de Futebol Profissional un Bwin International, Krājums*, I-7633. lpp., 55. punkts).
- 40 Vienīgais attaisnojums, kas minēts Tiesā, ir valsts administrācijas aizsardzība pret iespējamo sabiedrības, kurai ir piešķirta koncesija, saistību neizpildi, ņemot vērā, ka kopējā līgumu, uz kuru noslēgšanu tai ir tiesības, vērtība ir liela.
- 41 Šajā sakarā no *Comune di Baranzate* apsvērumiem izriet, ka koncesionāri vispirms saņem nodokļu ieņēmumus, kas ir pamatlietās aplūkojamo koncesiju priekšmets. Šī kopiena norāda, ka tikai pēc “iekasēšanas komisijas naudas” atskaitīšanas ieņēmumi ir jāpārskaita ceturkšņa beigās valsts administrācijai. *Comune di Baranzate* norāda, ka pēc tam, kad tiek atskaitīta iekasēšanas komisijas

nauda, koncesionāri gūst ienākumus no finansiālajām operācijām ar naudas līdzekļiem, kas ir minēto koncesionāru rīcībā. Tādējādi koncesionāri tur un rīkojas ar miljoniem euro, kas vēlāk tiem ir jāpārskaita valsts administrācijai.

- 42 Šajā sakarā, pat atzīstot, ka šā sprieduma 40. punktā minētais mērķis varētu tikt uzskatīts par primāru vispārējo interešu apsvērumu, nevis par tīri ekonomiska rakstura apsvērumu (šajā ziņā skat. 2005. gada 17. marta spriedumu lietā C-109/04 *Kranemann*, Krājums, I-2421. lpp., 34. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2012. gada 16. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-72/10 un C-77/10 *Costa un Cifone*, 59. punkts), ir jāatgādina, ka Līgumā paredzēto pamatbrīvību ierobežojuma attaisnošanai ir vajadzīgs, lai attiecīgais pasākums būtu piemērots izvirzītā mērķa sasniegšanai un lai tas nepārsniegtu izvirzītā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (iepriekš minētais spriedums lietā *Attanasio Group*, 51. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt valsts tiesību akti ir piemēroti izvirzītā mērķa sasniegšanai vienīgi tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgi un sistemātiski (skat. tostarp 2009. gada 10. marta spriedumu lietā C-169/07 *Hartlauer*, Krājums, I-1721. lpp., 55. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Attanasio Group*, 51. punkts).
- 43 Tomēr, kā to atzīst pati iesniedzējtiesa, tāda tiesību norma kā pamatlietā aplūkojamā būtiski pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi aizsargāt valsts administrāciju pret koncesionāru saistību neizpildi.
- 44 Minētā tiesa ir norādījusi, ka noteikti Itālijas tiesību aktos paredzētie piesardzības pasākumi, pēc tās domām, varētu samērīgā veidā aizsargāt valsts administrāciju pret koncesionāru saistību neizpildi. Piemēram, ar Itālijas tiesību aktiem tostarp tiek prasīts sniegt pierādījumus par to, ka ir izpildīti vispārīgie piedalīšanās konkursā nosacījumi gan attiecībā uz tehnisko spēju, gan attiecībā uz finansiālo spēju, kā arī nosacījumi par uzticamību un maksātspeju. Iesniedzējtiesa šajā sakarā ir minējusi arī minimālo pilnībā apmaksātā koncesionārsabiedrības pamatkapitāla sliekšņu piemērošanu atkarībā no līgumu, attiecībā uz kuriem tai ir faktiskas tiesības, vērtības.
- 45 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka tāda tiesību norma kā pamatlietā aplūkojamā ietver nesamērīgus un tādā neattaisnotus EKL 43. un 49. pantā paredzēto brīvību ierobežojumus.
- 46 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 43. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tiesību normu – tādu kā pamatlietā aplūkojamā –, ar kuru paredzēts, ka:
- uzņēmējiem, izņemot sabiedrības, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij, ir pienākums pielāgot, ja nepieciešams, pilnībā apmaksātā kapitāla apmēru, to palielinot līdz vismaz EUR 10 miljoniem, lai tiem būtu tiesības veikt pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas, pārbaudes un iekasēšanas darbības;
 - tiesības noslēgt līgumus par šādiem pakalpojumiem uzņēmējiem, kas neatbilst šādai prasībai par minimālo pamatkapitālu, nav spēkā un,
 - kamēr nav izpildīts pienākums par pamatkapitāla pielāgošanu, ir aizliegts piešķirt tiesības noslēgt jaunus līgumus par šiem pakalpojumiem vai piedalīties publiskā iepirkuma procedūrās, kas rīkotas, lai piešķirtu šādas tiesības.

Par pirmo jautājumu

- 47 Ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi un šā sprieduma 18. un 19. punktā norādīto, pirmais jautājums nav jāizskata.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 48 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

EKL 43. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tiesību normu – tādu kā pamatlietā aplūkojamā –, ar kuru paredzēts, ka:

- **uzņēmējiem, izņemot sabiedrības, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij, ir pienākums pielāgot, ja nepieciešams, pilnībā apmaksātā kapitāla apmēru, to palielinot līdz vismaz EUR 10 miljoniem, lai tiem būtu tiesības veikt pašvaldību nodokļu un citu ieņēmumu aprēķināšanas, pārbaudes un iekasēšanas darbības;**
- **tiesības noslēgt līgumus par šādiem pakalpojumiem uzņēmējiem, kas neatbilst šādai prasībai par minimālo pamatkapitālu, nav spēkā un,**
- **kamēr nav izpildīts pienākums par pamatkapitāla pielāgošanu, ir aizliegts piešķirt tiesības noslēgt jaunus līgumus par šiem pakalpojumiem vai piedalīties publiskā iepirkuma procedūrās, kas rīkotas, lai piešķirtu šādas tiesības.**

[Paraksti]